

1 NOVEMBER – ALLA HELGONS DAG – Högtid ÅRGÅNG A

Läsningar på denna dag: Upp 7:2-4, 9-14; 1 Joh 3:1-3 samt Matt 5:1-12a

Vi firar enskilda helgon under alla årets 365 dagar, men idag – på ALLA HELGONS HÖGTID (då vi förväntas delta i mässan) – tackar vi Gud för allihop, även de okända helgon som bara Gud känner, de många som är den helige Andes frukter i världen – ”pingstens skörd”. Dagens första läsning ur aposteln Johannes *visionsbok* för dem fram för vår inre blick (Upp 7:9):

... en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folk och alla stammar och länder och språk. De stod inför tronen och Lammet, klädda i vita kläder, med palmkvistar i sina händer.

Palmkvistar bars vid den judiska *lovhyddfesten* (jfr 1 Mack 13:51; Joh 12:13), och vi kristna bär dem på *palmsöndagen*. Det är lovsången, jublet från dessa fester som här i läsningen upphöjs till en himmelsk glädjeprocession. Alla de heliga har *ett sigill på sina pannor* (v.3) – Johannes tänker på dopets sakrament. Siffran 144 000 i v. 4 är starkt symbolladdad: Den är 12 x 12 x 1 000 (12 är en helig siffra, alla Gudsfolkets 12 stammar multipliceras med sig själva och med 1 000, som är siffran för ”de många” – här är alltså tal om en *helig fullständighet: alla Guds vänner är med*.

Redan nu på jorden får vi glädja oss åt att vi är bjudna till denna fest: andra läsningen talar om att *nu är vi Guds barn* och att *vi kommer att bli lika honom* (1 Joh 3:2). Vad vi ska göra för att nå målet är att förbli i Saligprisningarnas anda – det lär vi av evangelieläsningen ur Bergspredikan (Matt 5:1-12a). Gud framför och före allt annat! Hellre fattig, hellre sörjande, hellre ödmjuk än att gå miste om *himmelriket* (v. 10). Denna inställning är varje helgons livsprogram, och den kan bli vårt också.

Allhelgonahögtiden har sitt ursprung i östkyrkan där den firas söndagen efter pingst, som pingstens ”skördefest”. Påven Gregorius III invigde ett kapell i Peterskyrkan till ”Alla helgon” och fastlade dagens datum. År 610 omvandlades det gamla Pantheon – alla gudars tempel i Rom till kyrka, invigd åt jungfru Maria och martyrerna; den heter än i dag *Sancta Maria ad Martyres*, även om turistböckerna behåller det hedniska namnet. På invigningsdagen 13 maj överförde man martyrernas ben från katakomberna och lade dem under golvet i denna kyrka. Hela 28 vagnsladd med relikier hämtades från katakomberna, också för att skydda dem mot gravplundrare. Allmänt i västkyrkan började dagen högtidlighållas 1 november omkring år 800, med stöd av kung Ludvig den fromme. Att kvällen innan högtiden, *All Hallows Eve* på engelska, nyligen förvandlades till hedniskt makaber spökfest för barn (*Halloween*) är lika svårt

för en kristen mentalitet att acceptera som att Jesusbarnet har bytts ut mot jultomten eller Jesu uppståndelse mot harar och häxor. Den världen är INTE helig, och det märks på många sätt.

Men missbruket upphäver inte bruket. Alla helgons dag pekar på himlen. Helgonen är de som med trons ögon inser detta stora sammanhang. De lyfter sina armar för att ta emot ljuset. Måtte vi en gång få se himlen öppen och ansluta oss till den stora processionen – *when the saints go marching in!*

MÅNDAGEN 2 NOVEMBER – ALLA SJÄLARS DAG

Vi firar ALLA SJÄLARS DAG idag – vi kommer ihåg våra avlidna familjemedlemmar och vänner. Vi tänder ljus på deras gravar eller framför en bild av dem hemma. Vem av oss behöver inte förböner när vi dör? De flesta av oss lämnar nog världen som en sorts ofärdiga öden – så mycket som behöver renas innan vi kan ingå i himlen, dit inget orent kan komma (Upp 21:27). Kyrkan lär oss att vi får tro och hoppas att våra böner och offer kan gagna dem som renas i skärselden. Kärleken räcker bortom död och grav. Kärleken dör aldrig. Kärleken är huvudporten till Guds hjärta.

Dagens läsningar i mässan vill leda vår uppmärksamhet till **förbön för de avlidna**. De två första läsningarna känns förunderligt intensiva om vi läser dem med tanke på våra egna avlidna, dem vi tror kan vara i skärselden. De kan inte längre göra något för sin frälsning utan är hänvisade till våra böner och kärleksgärningar. Orden i läsningarna ger röst åt dem som inte kan tala längre. Vi ber i deras ställe. Det är en vacker och kärleksfull handling. I evangelietexten ger Johannes oss sedan Jesu tröst: *De döda ska få liv! Det finns hopp bortom graven för att jag, Guds Son, har varit där. Gud hör din bön för de döda.*

En av kyrkans många böner denna dag:

Allsmäktige Gud, du som har låtit Kristus segra över döden och öppna evighetens portar, låt dina tjänare besegra döden med honom och i evighet skåda dig, sin skapare och återlösare.

Särskilda läsningar denna dag: Klag 3:17-26; Rom 8:14-23; Joh 6:37-40

TISDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Fil 2:5-11** (*Jesus gjorde sig ödmjuk men Gud har upphöjt honom*)

Guds son blev människa, han blev vad han inte var från början. Innan allt blev till (Joh 1:1-3) ägde han Guds ”gestalt” (v.6). d.v.s. han var **av samma väsen som Fadern**, han var *den osynlige Gudens avbild* (Kol 1:15), *utstrålningen av Guds härlighet och en avbild av hans väsen* (Heb 1:3). V. 6: Jesus försökte inte som Adam att ”röva” gudomlighet (= syndafallet). Som en ädel kung kan lägga ifrån sig sin mantel och ta på sig en tiggares lott så avstod han från sin härlighet för att vara som vi, vara med oss.

Evangelium: **Luk 14:15-24** (*Gå ut på vägarna och stigarna och se till att folk kommer hit*)

Att vara bjuden eller inte bjuden på fest är alltid en känslig fråga. För den som bjuds (vill jag, vill jag inte?) men ännu mer för den som bjuder in (vill de, vill de inte?). ”Som din söndag, så blir din dödsdag”, säger ett gammalt talesätt. Varje söndag bjuds vi till *Guds måltid*, eukaristin. Hur många kommer? När vi döptes fick vi var sin plats i Guds rike, rum bereddes för oss (”Välkomna, allt är färdigt!”, v.17). Dopet är som en bordsplacering i himlen. Ditt namn skrevs där vid en fin plats. Vill du se en annan få din plats och själv kastas ut i mörkret? Du kan ännu förhindra det! Du som så ofta sagt nej till Gud: ställ dig nu bland de fattiga och blinda (v. 21), dvs. i kön av ofullkomliga personer vid biktstolen. Då tas du med i andra vändan. Du får en ny plats i himlen, kanske inte den du skulle haft från början, men säkerligen lika fin!

Herren Sebaot skall på detta berg hålla gästabud för alla folk (Jes 25:6).
--

ONSDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Fil 2:12-18** (*Arbeta på er frälsning*)

Tanken att man kan ”arbeta” på sin frälsning (v. 12) får inte misstolkas i fariseisk mening som att frälsningen säkras genom att utåt följa Mose lag (Rom 3:27). Det som menas är *Imitatio Christi* – Kristi efterföljelse – att man genom ödmjuk lydnad, inställd på uppoffringar och lidanden, går i Herrens spår dag för dag, ”med fruktan och bävan” (v. 12), d.v.s. medveten om att frälsningen alltid kan förspillas, jfr 1 Kor 9:27. Vi ska även frukta det goda vi gör, d.v.s. inte låta det fresta oss att tro att det är vår egen förtjänst, *ty det är Gud som verkar i er* (v. 13). Att Gud verkar i oss är ett centralt tema i katolsk tro, inte minst i läran om liturgin (jfr *Katolska kyrkans katekes*, nr. 1069-1071; 308). Kristus utgjöt sitt blod för oss, Paulus dricker av det när han firar eukaristin. Han anar att hans eget blod snart ska blandas med Herrens, han ska bekänna Kristus inför kejsaren

Nero. Ett sådant martyrium bär han med glädje, med tanke på läsarna (v. 17; jfr Kol 1:24).

Evangelium: **Luk 14:25-33** (*Ingen kan vara min lärjunge om han inte avstår från allt han äger*)

Sista meningen (v. 33) är radikal. Den avser t. ex. dem som väljer klosterlivet. Den gäller inte i sin bokstavligen innebörd alla kristna. Versen får inte heller ses som en sammanfattning av läsningen. Det som sades innan, om att hata familjen, bära korset, bygga torn och dra i krig, det handlar om att Jesu efterföljelse har ett pris, men priset kan se ut på otaliga olika sätt. Hur vi än vill anstränga oss som hans lärjungar, så ska det ske på *förnuftiga* sätt. Det är oansvarigt att starta orealistiska projekt. Vissa helgon tog riskabla lån utan säkerhet för att bygga sjukhus. Allt ordnade sedan upp sig mirakulöst. Utmärkt! Men de är ändå generellt inga goda förebilder. Man ska lita på Guds försyn men också ha koll och kontroll. Hjärnan är också döpt, inte bara hjärtat! Skaparen har gett oss förståndet för att vi ska använda det. Den medvetna motsatsen vore att inte hedra honom.

Behåll ditt oberoende i allt vad du gör (Syr 33:23).
--

TORSDAGEN I 31 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Fil 3:3-8a** (*Allt är en förlust jämfört med kunskapen om Kristus Jesus*)

"Omskärelsen" i v. 3 betecknar egentligen judarna som folkgrupp – Paulus tillhör dem och har överträffat dem i allt som räknas som korrekt beteende. Nu – efter att han lärt känna Kristus – har hans härstamning, de yttre kännetecknen och handlingarna han stoltserade med tappat sin fascination. Han är som en f.d. MC-bandit som ser på sin gamla hoj, sin läderjacka med dödskallemärkena och annat som han försökte imponera på omgivningen med. I dag skakar han på huvudet: "Shit! Vilken dåre jag var" (det grekiska ordet i v. 8 som i Bibel 2000 översätts "sophögen" har också betydelsen "avföring").

Evangelium: **Luk 15:1-10** (*Det blir stor glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig*)

Lukas 15:e kapitel är en källa till tröst för syndare i alla tider. Om endast detta kapitel i Bibeln hade överlevt till i dag så hade vi ändå vetat vad kristendom är. Vi får här de inledande liknelserna om **att vara förlorad och hittas av Gud**. Har du hittat Gud? Nej, han hittade dig. Det är Guds verk, inte ditt. När du

hoppas från trampolinen ner i sjön så är det gravitationskraften, inte du, som verkar. Så drar Fadern dig till Jesus fast du upplever det som ditt eget sökande (jfr Joh 6:44, 65). **Han** vill förlåta. *Därför* blev Sonen människa och bar dig, det förlorade fåret, på sina axlar – de axlar som sträcktes ut på korsets armar för att bära din synd (jfr Ps 119:176; Hes 34:11f). Herden är alltid beredd att söka tålmodigt efter dig i syndens bittra ödemark dit du har förirrat dig. *Därför* finns kyrkan med alla sina nådemedel, all personal, all konst, alla skrifter. Så viktig är du för Gud! Gud är god och allsmäktig. Vad kan han inte åstadkomma? Han skapar en värld ur intet och förvandlar syndare till helgon. Vilketdera av dessa två under som är störst är svårt att säga.

Inse, o kristen, din värdighet! (Den helige påven *Leo den Store*)

FREDAGEN I 31 VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **Fil 3:17 – 4:1** (*Vi väntar den som skall rädda oss, herren Jesus Kristus*)

Paulus gråter över alla som är ”fiender till Kristi kors” (v. 18). Några som lyssnade förblev hedningar. Andra ansåg Mose lag (omskärelse, lagobservans; jfr Gal 2:21) viktigare än Kristi försoningsdöd för världen. V. 19: Vissa kristna valde ”buken” (mat, dryck, utsvävningar, jfr Rom 16:18; 2 Kor 4:4) framför trons strid och risker (jfr Fil 3:10) eller underkastade sig judiska matregler i tron att Gud krävde det (1 Kor 8:8).

Evangelium: **Luk 16:1-8** (*Denna världens människor betar sig klokare mot sina egna än ljusets människor gör*)

Jesus uppskattar praktiskt förnuft, som vi såg i evangelieläsningen i förrgår (om tornbyggaren och krigarkungen). Dagens huvudperson – som tillhör *denna världens människor* (v. 8) – är listig och snabb som en räv. Han handlar smart men inte rätt. *Trolöshet mot huvudman* borde han fällas för – så får man inte göra med anförtrödda tillgångar (om det inte handlar om gottgörelser i arbetsgivarens namn för gammal orätt, vilket inte är otänkbart i fallet här). Jesus ger oss trixaren som ett föredöme. Det är givetvis hans klokhets som beröms, inte hans dokumentförfalskning. Jesus undrar varför vi – ”ljusets människor” (v. 8) – inte är lika måna om *vårt eviga väl* som skurken om sitt jordiska väl. Även vi är på väg mot ”uppsägning” (död) och ”räkenskap” (dom). Varför ser vi inte till att skaffa oss förebedjare (fromma, arma människor på jorden och helgon i himlen)? Få bryr sig om att anropa sina namnhelgon eller änglarnas hjälp. Man reser sällan på pilgrimsresor och vallfärder. Så osmart att missa dessa *nådemedel*.

Förslag till fredagsoffer: Tänka på advent. Herren är nära. Blir detta nya kyrkoår en ny början för dig?

LÖRDAGEN I 31 VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **Fil 4:10-19** (*Allt förmår jag genom honom som ger mig kraft*)

Filipperna var Paulus favoritförsamling. De och inga andra fick bistå honom med pengar (v. 15-16; jfr 2 Kor 11:9-10; Apg 20:33-35). Här tackar han för en pengagåva. Den behövdes i fängelset. Sund mat, permissioner och andra fördelar var knappast gratis.

Evangelium: **Luk 16:9-15** (*Den som är trogen i smått är trogen också i stort*)

De fattiga du hjälper i dag kanske kommer att tala för din sak inför Gud och välkomna dig i paradiset. De som är "trogna i fråga om den ohederliga mammon" (v. 11) är sådana som fått en bra lott i livet och ivrigt använder den till att göra gott. Mammon (rikedomarna) kallas här "ohederliga": det finns ingen "rättvisa" i att just du föddes rik! Vad menas med "andras egendom" i v. 12? Den helige Johannes Chrysostomos sade: "Att inte låta de fattiga få del av det man själv äger är att stjäla det och beröva dem livet. Det är inte våra ting vi behåller för oss själva utan deras" (se *Katolska kyrkans katekes*, nr 2446). V. 13: På Jesu tid fanns det slavar som delades mellan olika ägare. Ett hårt liv. Så slits du i bitar av krav från olika håll om du vill behaga både världen och Gud. En dag ska vi ångra om vi satte status och rikedom över rättvisan, ty *det som människor sätter högt är skändligt i Guds ögon* (v. 15).

Om någon som har vad han behöver här i världen ser sin broder lida nöd men stänger sitt hjärta för honom, hur kan då Guds kärlek förbli i honom (1 Joh 3:17)?